

Ripoll, 150 anys de progrés

Mil vuit-cents trenta-nou és un any carregat de significat històric per a Ripoll. Des de 1833, carlins i liberals lluitaven en la primera de les guerres que els havien d'enfrontar durant bona part de l'atzarós segle XIX. Ripoll, amb una llarga tradició manufacturera, no podia posar-se del costat dels carlins, defensors d'uns valors basats en el tradicionalisme i en un món rural que tard o d'hora havia de desaparèixer. Per aquesta raó, el 27 de maig de 1839, les tropes carlines destruïren la vila.

Aquesta desfeta, que s'havia commemorat al poble des de la darrereria del segle passat, fa que l'11 de setembre no sigui l'únic dia en què se celebra una derrota a Ripoll.

La commemoració del 27 de maig fou interrompuda durant el franquisme per les reticències davant tot el que sonés a llibertat, però retornà finalment amb l'arribada dels primers ajuntaments democràtics. Tanmateix, tot i la seva recuperació, mai no ha tingut una excessiva projecció popular, quedant reduïda, més sovint del que caldria, a uns quants actes protocolaris, sense massa ressò entre els ripollesos.

Enguany, però, en complir-se el 150è. aniversari, l'Ajuntament ha volgut donar-li un caire diferent. S'han organitzat un seguit d'actes, aplegats sota el nom de «RIPOLL, 150 ANYS DE PROGRÉS» i centrats en una exposició que recollia material inèdit (fotografies, documents...) sobre l'últim segle i mig d'història de la vila. En l'exposició, oberta des del 27 de maig fins a l'11 de juny, hi havia també un conjunt de peces d'arqueologia industrial, cedides pel Museu de la Ciència i de la Tècnica de Terrassa, que anaven des d'una màquina de vapor fins a un biscuter, passant per un teiègraf, un fonògraf o una televisió dels anys 50.

Tal com es diu en el catàleg de l'exposició, el que es pretenia no era tant recordar una vegada més la desfeta del 27 de maig de 1839, com demostrar, d'una banda, que Ripoll no ha quedat al marge de l'evolució viscuda aqst últim segle i mig, i de l'altra, que el paper històric de la vila no s'ha limitat al Monestir, l'ombra del qual de vegades resulta massa allargada.

L'altra cara del turisme

Sembla que cada any augmenta el nombre de turistes, a la costa i a l'interior, i sembla que les autoritats i els directes beneficiaris del turisme posen més alt el llistó cada temporada, és a dir, es tracta que vinguin més turistes i que deixin més diners.

De totes maneres, en començar la temporada d'estiu, cada any se senten veus (sindicats, bisbe, consells parroquials) que ens alerten sobre el fet turístic, tal com s'està desenvolupant a casa nostra. I es pregunten: els guanys econòmics, la millora d'una part de la nostra societat a costa de què es fa?, i a costa de qui?

Cada any els sindicats denuncien situacions irregulars que es donen en el sector turístic a casa nostra. Per exemple, denuncien l'explotació de treballadors temporers amb horaris excessius i en alguns casos sense descans setmanal; contractes irregulars; treball de menors d'edat sense cap garantia...

Situacions que concluen clarament l'esperit i la lletra dels Drets Humans. Uns drets humans que, després de molts anys d'ésser proclamats, ara conformen l'ordenament jurídic de la nostra vida col·lectiva. I tots hem de vetllar i treballar perquè la democràcia a casa nostra no sigui només una democràcia formal.

Al costat d'aquesta constatació n'hi ha d'altres tant o més greus, p.e. l'especulació del sòl (que és un bé públic); l'intent de privatització d'espais públics en benefici d'uns quants; la renúncia a determinats valors amb l'afany de fer diner ràpidament; etc.

Veient tot això, i amb els anys d'experiència turística que té Catalunya, pregunto: Voleu dir que no estem venent —encara ara— el país (persones i territori) per un plat de llentilles?

Troballa de monedes

Durant la primavera d'enguany s'ha portat a terme la primera campanya d'excavació arqueològica en diverses dependències del conjunt monàstic de Sant Pere de Rodes. L'equip responsable de les excavacions arqueològiques està format per Judit Llopart, Anna M. Puig, Gemma Vieyra, Josep Burch i Francesca Tió i la que signa aquesta columna.

Aquesta actuació s'engloba dins d'un ampli projecte d'estudis interdisciplinaris que tenen com a objectiu conèixer l'evolució històrico-arquitectònica d'aquest conjunt monumental. En aquesta primera fase es contemplava la intervenció en les dependències del Palau de l'Abat, Sagristies Noves i Refectori. L'excavació en extensió duta a terme en l'edifici conegut com a Palau de l'Abat, va propiciar la ja coneguda i important troballa monetària, ubicada en una de les estances de la planta baixa, i recolzada en un dels seus murs perimetrals, formant part d'un estrat de reompliment relacionat amb la fase inicial de construcció de l'edifici.

Les monedes aparegueren dins d'un pot ceràmic vidriat de color verd per fora, i marró a l'interior. El perfil d'aquest recipient és similar a la forma ceràmica coneguda amb el nom d'albarello, que té una àmplia perduració cronològica, abarcant diversos estils decoratius. El dipòsit monetari està format per 658 monedes, de les quals 348 són d'or i 320 de plata. És important assenyalar la curiosa disposició d'aquestes peces, ocupant les de plata la meitat inferior del recipient, mentre que les d'or anaven per sobre d'elles. El seu bon estat de conservació en el moment de la descoberta va sorprendre tots els components de l'equip que hi treballem. L'excel·lent aspecte de les peces sembla que s'ha d'explicar per la poca utilització, i la seva permanència durant més de 400 anys en un ambient tancat. Les primeres observacions han permès de datar-les, «grosso modo», de final del segle XV a principis del segle XVI, procedents, entre d'altres llocs, del regne de València, ciutat de Barcelona, regne de Portugal, regne de França, repúbliques italianes, estats vaticans i Hongria. Això no obstant, esperem que l'estudi exhaustiu i acurat d'aquest conjunt numismàtic permeti avançar en el coneixement de l'important conjunt monàstic de Sant Pere de Rodes.

SOFIA CASTILLO

SALOMÓ MARQUÈS

MONTSERRAT MATARÓ

HISTÒRIA

TREBALL

ARQUEOLOGIA